

Terecht of niet

Grote gevolgen

■ Ton Lamers

Mr. dr. A.H. Lamers is als docent onderwijsrecht verbonden aan de faculteit onderwijswetenschappen van de Open Universiteit. E-mail: ton.lamers@ou.nl

Inleiding

In deze bijdrage wordt een zaak (ECLI:NL:RVS:2308) besproken waarin de slechte studieresultaten van een student een groot gevolg hebben: de student dient het land te verlaten.

Op grond van de Wet modern immigratiebeleid (Momi) dienen internationale studenten die een verblijfsvergunning met als verblijfsdoel 'studie' hebben minstens 30 studiepunten per jaar te behalen, de zogenaamde Momi-norm. Als de student deze norm niet behaald, moet de instelling voor hoger onderwijs waar de student is ingeschreven de student afmelden bij de Immigratie en Naturalisatiedienst (IND). Van deze dierste maatregel kan alleen worden afgeweken als er sprake is van bijzondere omstandigheden als gevolg waarvan onvoldoende studievoortgang kon worden geboekt. De wetgever koos deze insteek om de verantwoordelijkheid van de referent die de vreemdeling naar Nederland haalde (de onderwijsinstelling) te vergroten. Plat gezegd: weet wie je binnenhaalt vanuit het perspectief van het te verwachten studieresultaat. Alvorens de zaak inhoudelijk te bespreken, is

het van belang erop te wijzen dat de Momi-norm iets anders is als een eventuele doorstroomnorm. Niet zelden hebben instellingen voor hoger onderwijs een doorstroomnorm in hun onderwijs en examenregeling (OER) opgenomen. Een dergelijke norm richt zich op propedeusestudenten die alsdan worden geacht een bepaald aantal studiepunten in het eerste jaar te behalen om te mogen doorstromen naar het tweede jaar. Studenten die niet aan die norm voldoen, krijgen van de instelling voor hoger onderwijs zelf een zogenaamd bindend afwijzend studieadvies / bindend studieadvies met een afwijzend karakter (BAS of BSA). Over dat onderwerp zijn in deze rubriek al vele bijdragen geschreven.

De zaak

De zaak zelf is redelijk eenvoudig van aard. Een buitenlandse student heeft in een bepaald studiejaar niet de vereiste 30 studiepunten behaald. Toen duidelijk werd dat het College van Bestuur (CvB) van de onderwijsinstelling van plan was de student bij de IND af te melden, werd blijkbaar een verzoek ingediend bij de examencommissie om uit te spreken dat er sprake was van bijzondere omstandigheden

in die zin dat de student verschoonbaar niet aan de Momi-norm voldeed en alsnog verder zou kunnen studeren. Volgens de examencommissie was er geen sprake van een verschoonbare reden en als gevolg daarvan is de student namens het CvB afgemeld bij de IND. Tegen dat laatste besluit (van het CvB) is de student in 'bezwaar' opgekomen (zie kader).

Bezwaar is een wijze van opkomen tegen een besluit bij het orgaan dat dit besluit (zelf) heeft genomen. In dit geval is het dus het College van Bestuur (CvB) van de instelling. Niet zelden vragen mensen hoe het mogelijk is dat een orgaan dat een bepaald besluit heeft genomen ook zelf het bezwaar tegen dat besluit behandelt. Welnu, bezwaar is een heroverwegingsfase waarin het orgaan door de redenen die de bezwaarmaker aanvoert of wellicht door eigen gewijzigde inzichten haar besluit nog kan wijzigen. De bezwaarfase is mede om te voorkomen dat elk geschil bij de rechter terecht komt, eerst kunnen partijen proberen er zelf uit te komen. Als partijen er in bezwaar niet uit komen, volgt daarna (in het normale bestuursrecht) 'beroep'. Dan wordt de zaak beoordeeld door een onafhankelijke rechter, in dit geval de afdeling rechtspraak van de Raad van State (de Afdeling).

In bezwaar oordeelt het CvB dat niet kan worden vastgesteld of en in hoeverre de door de appellante (student) aangedragen persoonlijke omstandigheden het studieverloop hebben beïnvloed, omdat de bijzondere omstandigheden niet zijn onderbouwd. Ook geeft het CvB aan dat de student gezien eerdere ervaringen zou moeten weten dat het belangrijk is om bijzondere omstandigheden tijdig te melden. Overigens was de student hangende de bezwaarprocedure wel bij de studentendecaan

geweest, maar die had op dat moment ook al geen verschoonbare reden gezien. Saillant detail is dat het CvB ook vermeldt dat de student een studiejaar eerder ook al niet aan de Momi-norm voldeed en dat zij toen familieomstandigheden aanvoerde en het CvB toen wel wilde afzien van het doen van een afmelding bij de IND. Overigens mag men zich niet tweemaal op dezelfde omstandigheden beroepen en zijn de familieomstandigheden dus geen reden om wederom af te zien van een afmelding bij de IND.

De Afdeling

In beroep beroept de student zich wederom op de bijzondere omstandigheden, te weten: motivatie- en concentratieproblemen, ziekte, familieomstandigheden, laagbare begeleiding vanuit de opleiding en vermoedelijke ADHD. Ook de Afdeling betoogt dat het beroep niet kan slagen omdat onderbouwing ontbreekt en geen bewijsstukken zijn overlegd. Ook neemt de Afdeling het de student kwalijk dat deze zich gedurende het studiejaar niet heeft gemeld bij een studieloopbaanbegeleider of een studentendecaan. Ter zitting heeft de student zelfs toegegeven dat ze van de administratie meerdere waarschuwingsbrieven heeft ontvangen dat ze onvoldoende studievoortgang boekte met het advies zich bij de studentendecaan te melden. De student gaf daarbij aan dat zij moeite heeft met het delen van persoonlijke omstandigheden. De Afdeling is van mening dat zij door dit gedrag het CvB de mogelijkheid heeft ontnomen om haar tijdens haar studie te adviseren en te begeleiden waardoor ook niet kon worden vastgesteld of er een oorzakelijk verband bestond tussen de achterblijvende studieresultaten en de persoonlijke omstandigheden.

Als klap op de vuurpijl beroept de student zich ook op de hardheidsclausule en betoogt dat de beslissing van het CvB in strijd met het evenredigheidsbeginsel is genomen. De afmelding bij de IND heeft immers tot gevolg dat de student het land zal moeten verlaten. De student is van mening dat de eigen belangen in dit geval

zwaarder moeten wegen dan de belangen van de instelling. Ook dit laatste veeft de Afdeling van tafel, de genoemde gevolgen (uitzetting) zijn immers inherent aan het niet behalen van de Momi-norm. Door eerdere ervaringen wist de student goed wat er in de lucht hing en bovendien heeft de onderwijsinstelling zelfs gewezen op de mogelijkheid zich aan te melden bij een andere onderwijsinstelling (want dan begint alles opnieuw).

Terecht of niet?

De vaste lezer van deze rubriek weet dat ondergetekende wel vaker verbaasd is over het gedrag van studenten die zichzelf zo'n beetje willens en wetens in de afgrond storten om vervolgens de slachtofferrol aan te nemen. Vooropgesteld dat iedere student recht heeft op goede begeleiding en dat een instelling helder en tijdig dient te communiceren over hetgeen de student in zijn belang treft. De instelling in deze zaak heeft dat allemaal gedaan en meer dan dat. Vervolgens heeft deze student zelfs de euvels moed om te betogen dat de begeleiding vanuit de opleiding niet goed is geweest. Deze student is blijkbaar ook niet onbemiddeld geweest, want ze heeft in beroep een advocaat ingeschakeld en ik kan u

verzekeren dat procederen met bijstand van een advocaat veel geld kost. In het voorgaande is al wel helder geworden dat deze student zichzelf in (beter 'uit') de nesten heeft gewerkt maar dat een advocaat - die ook beter moet weten - met de hiervoor beschreven buitengewoon zwakke argumenten de arena betreedt is abject. Nu is ondergetekende er niet bij geweest, maar ik hoop voor deze advocaat dat hij de student dringend heeft geadviseerd niet met het voorliggende slappe verhaal in beroep te gaan. Vooral het argument dat het belang van de student om niet te worden uitgezet zwaarder moet wegen dan het belang van de onderwijsinstelling om de student niet af te melden bij de IND en daarmee het risico te lopen dat de instelling zelf in strijd met de wet handelt is grotesk. Dat is hetzelfde als bij de rechter betogen om een bekeuring wegens bewezen te hard rijden te seponeren omdat het anders geld gaat kosten. Nu weet ondergetekende ook wel dat een bekeuring betalen en uitgezet worden van geheel andere orde zijn als het gaat om de menselijke impact, maar als men alle hulp negeert en zich ook al eerder aan diezelfde steen heeft gestoten en dan meent dat men er zonder enige goede reden mee weg komt, heeft het mis. ■

Gesignaleerd

Programma digitalisering centrale examens van start: geleidelijke vernieuwing voor de toekomst.

Nieuwsbericht Ministerie van OCW 11-09-2025 | 12:49

Het programma Digitaal examineren is van start. In dit programma verkennen we de komende vijf jaar hoe digitalisering de centrale examens flexibeler, toegankelijker en persoonlijker kan maken. In experimenten en onderzoeken werken we, samen met scholen, aan toekomstbestendige examens die aansluiten bij de digitale wereld van leerlingen.

Lees verder: <https://www.nieuwsbrievenminocw.nl/actueel/nieuws/2025/09/11/programma-digitalisering-centrale-examens-van-start-geleidelijke-vernieuwing-voor-de-toekomst>

Examenjaar 2025

Door de ogen van examen- makers

Elk jaar werken we samen met vakdocenten aan de centrale examens voor het voortgezet onderwijs en analyseren we afnamegegevens om per examenvak tot een advies n-term te komen. Dit digitale verslag geeft een kijkje in onze werkwijze en activiteiten, met het oog op het examenjaar 2025.

Veel leesplezier!

cito-examenverslag.nl →

(Live medio september)

CITO CTE